

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta " 3.—; " " 4.50 "
za četrt leta " 1.50; " " 2.25 "

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročilnice se upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente št. 12. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglaš in oznanila se računajo po 7 nov. vrstica in petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročilnice, reklamacije in inserate prejema upravnistvo v ulici Torrente 12. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Pozor č. gg. naročniki! Uljudno prosimo vseh onih čestitih naročnikov, katerim je iztekla naročilnica s koncem marta, naj blagovole prav kmalu obnoviti jo, da ne nastanejo neredi v pošiljanji lista.

Slovenščina v srednjih šolah na Primorskem.

V političnem življenju in gibanju posamičnih narodov v Avstriji malokatero vprašanje tako globoko sega v dušo narodov kakor ravno šolsko vprašanje. To vidimo baš sedaj, ko se razpravlja Liechtensteinov predlog v raznih družtvih in zastopih. V mestnem zastopu v Pragi so si bili stari in mladi Čehi tako segli v laze, razpravljajoči omenjeni predlog, da so se bili hudo sprli.

Da imajo slovanska plemena, posebno Slovenci tehtnih razlogov, skrbno se zanimati za šolstvo, v prvi vrsti za ljudske in dalje za srednje šole, to je celo naravno, ker nam od ondot prihaja inteligentni narastaj. Dasi je položaj Slovencev posebno na mejah jako opasen, mislimo, da se je poitaljančenja še več bati na jugu, kakor pa pomembnejša na severni strani, ker Italijan bolj zvito in skrito dela, kakor siloviti Nemec.

Slovenci trudimo se za to, da se na tistih gimnazijah, kjer se Slovenci šolajo, Slovenci uče svojemu materinemu jeziku kot obveznemu predmetu v vseh razredih vsaj po 2 uri na teden; druga terjatev je ta, da se ustanove vzporednice ali paralelke in najobsežnejša, da se nam daje podpolne narodne srednje šole, to kar imajo v Avstriji vsi narodi izimši Slovence in — nas Slovence. Da si je zemlje slovenske jako skromno in malo, nahajamo v tem obziru jako različne razmere po Slovenskem. Najugodnejše stoji razmere na Kranjskem, kjer so se vzporednice uže uvele; jako ugodno je to za razvitik našega šolstva, da se dobro obnašajo, kar je sicer podpolno naravno, ker je slovenski učence obično dobro nadarjen in slovenski učitelji so tudi jako svestni. Ugodne uspehe ljubljanskih paralelek je celo pripoznal sam minister Gauč.

PODLISTEK.

O človeških dolžnostih.

Ital. spis. d. S. Ivič Pellico, prel. Jos. Kompare

(Dalje.)

XXVIII.

Ob uljudnosti.

Bodi uljuden z vzemi, s katerimi dohajaš v dotiko. Uljudnost, ki te uči lepih običajev, usadila ti bode v srce pravo ljubezen. Kdor se neprijazno in prezirno vede, nauči se slabih običajev. Neuljudnost rodi dvojno veliko zlo: ona kvari srce njemu, ki jo izraža, in jezi ali žalosti bližnjega.

Ne bodi uljuden samo v svoji vnanjosti, nego skrbi, da bodeš uljuden tudi v svojih mislih, željah in občutkih.

Človek, ki ne skrbi, da se osvobodil plitkih mislij in je večkrat pretresa, zaplete se pogosto v malovredne čine.

Čestokrat slišimo tudi ljudi iz olikanih krogov, da v govoru upotrebljajo protaške šale in nespodobne izraze. Ne oponašaj jih! Ne išči v svojem govoru le izbranih izrazov; na to pa vender pazi, da so čisti in svobodni vsacega preprostega in neotesanega izraza, katerih se navadno poslužujejo le neotesanci; varuj se naposled onih gnusnih šal, ki žale lepe običaje.

Na lepoto govora moraš paziti uže v mladosti; kdor se tega ne nauči do pet

Zarad obilne duševne vzmožnosti, ki jo kaže slovenski mladeniči posebno na Gorenjskem, potem pa v Slovenskih goricah, med Ptujem, Mariborom in Radgono, kjer so se rodili Miklošič, Caf, Murko, Trstenjak, Raič in drugi, mislimo, da bi nam Slovence sploh bilo na veliko korist in tudi v čast, ako bi imele te slovenske pokrajine na pametnej narodnej podlagi osnovane srednje šole z izvrstnimi učitelji, da bi se spretno dijake tudi dovolj gmotno podpirali; potem bi se mi Slovenci mogli ponašati z lepim številom nenavadno odlikujočih se duševnih sil. S tem nečemo odrekati drugim slovenskim pokrajinam vzmožnih mladeničev, nego samo to smo hoteli povedati, da se ne morejo vse slovenske pokrajine ponašati z razmerno enakim duševnim bogatstvom.

Baš zaradi tega so tim potrebnejše srednje šole s pametno urejenim naukom vsaj za slovenščino tam, kjer se živo pogreša domača inteligenca. Da si je okolica Tržaška slovenska, da si je na tisoče in tisoče slovenskih prebivalcev v mestu samem, nimamo niti ednega odločnega domačega slovenskega odvetnika, in tudi slovenskih beležnikov ali notarjev nam nedostaje.

Vprašal bode marsikdo, v kakšnji zvezi so slovenski odvetniki in beležniki s poukom v materinem jeziku? V tej zvezi, da se po pametnem in dovolj obsežnem pouku v slovenščini slovenska mladina ohrani svoji narodnosti in privede v više slojeve človeškega društva, kjer more potem Slovence koristiti. To velja seveda tudi za druge stanove, pa v teh razmerah, v katerih živimo zdaj mi Slovenci tukaj v Trstu, potrebujemo v javnem življenju najbolj teh dveh stanov.

Posebno zanimljive se nam zde šolske razmere glede slovenščine na Primorskem in Koroškem. Kakor je letošnji "Slovenski Narod" v št. 20 poročal, učila se je slovenščina od leta 1851 na gimnaziji v Celovci kot obvezen predmet v 3 ali 4. oddelkih, ne v vsakem razredu po dve uri, in še to pičlo število oddelkov so lani bili skrčili za 1 oddelk, tako da moramo reči, da je na izumiranju. Glede goriške gimnazije je "Slov. Narod" št. 17 razpravljal, da se je leta 1861 nameravalo ustanoviti posebne vzporednice za Italijane in Slovence, da se je učiteljskemu zboru

in dvajsetega leta, težko se bode kasneje učil.

Ne gledi samo na vnanjo lepoto, ponavljam ti, marveč na poštenost, resnobo vzbujajočo v poslušalcih veselje, tolažbo in željo po kreposti.

Trudi se tudi, da bode tvoj govor všeč toliko v izrazih, kolikor v razvijanju giasu. Kdor izborni govori, vzradosti slušatelj in upliva zelo, da jih poprej osvedoči o dobrem in o zlem; lep govor ima silno moč na slušatelja. Podpolnjevati moramo vse pomočke, ki nam jih je Bog dal, da pomoremo sobratom; zatorej tudi način izraževanja svojih mislij.

Površna neokretnost v govoru, čitanju, predstavljanju in gibanju ne izvira toliko iz nemogočnosti boljšega izraza, kolikor iz sramotne lenivosti. Mnogokrat smo preleni, da bi pazili na svojo dovršenost, do katere imajo tudi drugi pravico.

Uljudnost si moraš šteti v sveto dolžnost; kajti delati moramo tako, da ni naša prisotnost drugim v kvaro, temveč v zadovoljnost in dobroto. Ne srđi se na suroveže; pomisli namreč, da se biseri mnogokrat nahajajo v blatu; seveda bi bilo bolje, da jih blato ne pomaže, ali tudi v tem ognjušnji so vender le biseri.

Velika uljudnost je tudi to, da potržno podnašamo suroveže, kakor moramo podnašati brezbrojno množico dolgočasnežev in neumnežev. Kedar jim ne moreš pomoči, ugni se jim, ali vselej na tak na-

bil poslal učni načrt za česke srednje šole v pretres, da se je poln koš nasvetov bil poslal na Dunaj, in da se je vsled odloka tržaškega namestništva z 30. dne oktobra počelo z naukom v slovenščini v prvem razredu. Na Goriške gimnaziji se poučuje slovenščina pet in dvajset let po dve uri na teden v vsakem razredu.

Čitali smo ondan, da je dr. Tonkli prav krepko poprijemal ministra Gauča zaradi paralelk na Goriške gimnaziji, potegoval se je tedaj za to, kar se je pred 27 leti zahtevalo!

(Dalje prih.)

O djakovskih slavnostih.

(Konec.)

Uže mej govorom oglašal se je vladika pogoatom: „prekrasno!“ „vrlo liepo!“; a ko je dr. Tavčar končal, tedaj je naglo ustal s svojega sedeža, pohitel k njemu ter ga objel in poljubil. Burro odobravanje potreslo je palačo, kajti vsakdo je čutil velelepo harmonijo. Ko se je odobravanja vihar polegol, dejal je vladika: „Jeste-li čuli gospodo! Jeste-li čuli? Ta to Vam je govornik nad Bossueta!“ In zopet je zabučalo odobravanje in naidušeno klicanje, katero je to pot veljalo našemu rojaku. Vladika pa je nadaljeval nekako takole: „Slovani imamo mnogo sovražnikov. Pa ni čuda. Boje se nas. Za duševno svojo supremacijo tresejo se. Mi nismo še prav stopili na svetovno poprišče; a vender čutijo uže povsod, da je v nas tako ogromna elementarna sila, kakeršne svet še ni videl. In res, poglejte le mali, toliko let zatirani in stiskani slovenski narod, glejte, kakšni možje se mu porajajo. On, dasi neznan, poklican je dobrodejni svoj upliv vršiti na ostalo slovanstvo, in tako tudi oni sijajni darovi, katerih mu je dal Bog v takej obilici, ne bodo izgubljeni za celoto.“

Govorili so še v imenu Slovakov Svetozar Hurban, v imenu Srbov dr. Maučević, v imenu vseučilišča rektor Smičiklas, v imenu Dalmacije conte dr. Vojnović, v imenu mesta Oseka dr. Neuman, potem dr. Rački in dr. Marković, ki je s srčnim občutkom prečital krasno pesen, zloženo vladiki na čast, in konečno Ivan Hribar, ki je vladiki s kratkimi be-

čin, da ne zapaze tvoje nevolje; to bi jih izvestno užalilo, da te potem erte.

XXIX.

O hvaležnosti.

Ako smo dolžni gojiti uljudnost in prijazno občevanje z vsemi ljudmi, koliko bolj moramo izraževati to onim milosrdnim dušam, ki so nam uže iskazale svojo ljubezen, pomilovanje ali prizanesljivost!

Bog ne daj, da nas kdo najde, da smo pozabili dobrot, ki nam je je storil dejanski ali še svetom.

Drugim ljudem nasproti smo lahko časi ostri v sodbi, malo trdi v občevanju, ali z onim, ki nam je kedaj pomogel, ne bodimo nikoli. Vedno nam je paziti, da ga ne žalostimo ali celo opravljamo; pripravni pa moramo biti vedno v njegovo obrambo in tolažbo.

Mnogi se srde, češ, to je neodpustna neskrupnost, da dobitnik previsoko ceni njim storjene usluge; žele potem, da jih osvobodijo vsake hvaležnosti. Mnogi zopet, ki so dobrote prejeli, so tako nesramni, da misle, da je dobitnik to storil le iz kakšnega ničvrednega uzroka; s takim mišljenjem se trude opravičevati svojo ne-hvaležnost. Zopet drugi skušajo dobroto kakor mogoče povrniti, da le ne nose več bremena dolžne hvaležnosti; izpolnivi to, misle, da ne greše, ako tudi pozabijo vse obzire, ki jih nalaga hvaležnost. Ničeve so vse zvijače, ki bi rade opravičile ne-

sedami napil kot vrednemu sledbeniku svetih blagovestnikov Cirila in Metoda. Vsakemu govorniku odgovarjal je vladika v daljšem govoru. Predaleč bi vodilo, ko bi hotel navajati vse odgovore in bojim se, da bi mi ne bilo ni približno mogoče citovati jih tako, da bi ne izgubili one notranje vrednosti, katera je lastna vsem govorom slavnega Djakovskega vladike. Le dveh omenim naj kratko. Dr. Neuman odgovoril je vladika, da mu je bila blaginja njegovega rojstnega mesta Oseka vedno pri srci. Ako je večjo pozornost obračal do Zagreba, storil je to le iz višjega namena, ker je bil prepričan, da mora vsak narod imeti središče, čegar razvoj mora pospeševati vsak posameznik. To središče je za Hrvatsko Zagreb. Napredek Zagreba je ob enem napredek cele domovine in bode se blagodejno čutil po vseh ostalih hrvatskih mestih, tedaj tudi v Oseku.

Ivanu Hribarju pa je odgovoril vladika v daljšem prekrasnem govoru, v katerem je naglašal, da je isto tako, kakor vera, tudi jezik in ker je jezik obiležje narodnosti, tudi narodnost od Boga. Vsak narod, da ima sveto dolžnost čuvati svoj jezik kot najdražji zaklad in zato da se Slovani ne smejo nikdar odreči onih pravic, katere so njihovemu jeziku v službi božjeje prisodili slovesno Rimski papeži. On da nikdar ne bode opustil potezati se za te pravice in da bode še letos vedel povedati o tej zadevi svoje mnenje v Zagrebu, na Dunaji in v Rimu. Na to naglašal je zopet ljubezen do slovenskega naroda ter prosil navzoče Slovence sporočiti doma, kako neizrekljivo radost občuti v srci, da se ga narod slovenski tako jako spomina.

Po tem govoru poslovil se je vladika in s tem bil je končan slavnostni obed.

Ob osmih zbrali so se v velikej dvorani k večerji zopet vsi oni gostje, ki neso še odpotovali. Tamburaški zbor bogoslovcev sviral je mej večerjo razne hrvatske in slovenske komade. Mej poslednjimi sta veliko navdušenost izvala: „Naprej!“ in „Po jezeru“. Ob devetih poslovil se je vladika od svojih gostov, zahvalivši se jim še edenkrat za izkazano mu ljubav; družba pa je ostala krog mize še do ednajste ure, katera je mej raznimi napitnicami približala se kaj hitro.

hvaležnost. Vsak nehvaležnež je nesramen! Gledi zatorej, da sam ne zaidiš kedaj v tako nesramnost; zato ne bodi varčen s hvaležnostijo, ampak imej je vedno obilo na razpolago.

Ako se dobitnik prevzame zaradi dobrot, ki ti jih je storil, ako ni s teboj uljuden, kakor želiš, ne obsojaj ga, ako tudi ne razvidiš pravih in dobrih namenov v njegovej podpori.

Zagni njegove resnične ali izmišljene pogrške in misli le na dobroto, katere si prejel; gleda na nje, akoprav si je morabit uže tisočkrat povrnol. Lehko si hvaležen, ne da bi svet znal; kečar pa terja svest, da prejeta dobroto javno očituješ, stori to rad, ne sramuj se ispovedati svoje hvaležnosti desniei, ki ti je pomagla. Tajna zahvala je večkrat nehvaležnost, pravi izvrstni pravoslovec Blancard.

Kdor je hvaležen za vse dobrote, tudi za najmanje, dober je. Hvaležnost je duša vere, otroške ljubezni, ljubezni do onih, ki nas ljubijo, ljubezni do človeštva, ki nas varuje in razveseljuje.

Ako smo hvaležni za vse, kar dobivamo dobrega od Boga in ljudi, vadimo se s tem ob enem v jakost, da lažje prenašamo življenja težo in tudi radi pomoremo trpečim sobratom.

(Konec prih.)

Deželni zbor kranjski.

XV. seja dne 19. januarja.

(Konec.)

Podobčinama Čemšenik in Brezje se za popravo neke ceste in mostu dovoli podpora 50 gld., potem pa poslanec Stegnar poroča o letnem poročilu in predlaga, naj se na znanje vzame poročilo deželnega odbora o § 8 (šolstvo) letnega poročila, gledé visoke učnine in kranjske gimnazije pa izraza obžalovanje, da se slavno ministerstvo ni oziralo na prošnje za obstanek te šole. Ta reč pride v prihodnji seji še posebej pred deželni zbor.

Gledé neobligatnega pouka v nemščini odsek za letno poročilo nasvetuje sledeče resolucije:

1. V dosegu ednotnega ravnanja in kolikor mogoče enakomernega poučevanja v neobligatni nemščini na dvo- in trirazrednicah, naj slavni c. k. deželni šolski svet omeji določbe, katerih se imajo šolska vodstva držati; v zvezi pa naj blagovolji odrediti, koliko najmanj in največ ur na teden je raznim kategorijam ljudskih šol odmeriti neobligatnemu pouku v nemščini.

2. Na onih ljudskih šolah, kjer je gojiti neobligatna nemščina, naj šolska vodstva v tedenskem učnem redu (Stunden-eintheilung), ako se to uže ne zgodi, nava-jajo tudi neobligatni nemščini odločene ure z ozirom na prej omenjene naredbe slavnega c. k. deželnega šolskega sveta. Tako popolnjeni tedenski učni red naj vodstva izročajo c. k. okrajnim šolskim svetom v potrjenje.

3. Nagrade za pouk v neobligatni nemščini naj se nakazujejo po nekem določenem merilu, pri katerem je uvaževati število učnih ur, število udeleženi učencev in uspehov.

Ravno tako preporoča gledé pouka v kmetijstvu naslednje resolucije:

1. Deželni odboru se naroča, naj posreduje pri c. k. deželni šolski svet, da bi se kmetijski nauk, oziroma kmetijsko-izobraževalne šole, katere so spo-jene z ljudskimi šolami na deželi, uredile po ednotnih, važnosti tega pouka primer-nih načelih, kolikor se to strinja z notranjo uredbo ljudske šole ter se šolskim in učnim redom z dne 20. avgusta 1870.

2. Visoka c. k. deželna vlada se na-prosi, da kmetijskemu izobraževališču v smislu ministerskega ukaza z dne 31. julija 1886, št. 6031, naklanja svojo posebno pozornost.

Gledé šole na Grmu je nasvetoval, naj deželni zbor izreče zahvalo ministru poljedelstva, ker je iz prva določeno pod-poro 20.000 gold. zvišal na 25.000 gold. Konečno izraza željo, naj bi se marginal-nim opazkam v letnem poročilu privedale zaporedne številke kakor l. 1885.

Poslanec Dežman pravi, da je težko vse te nasvete tukaj pretresati, zato pred-laga, naj slavni zbor §. 8 letnega poročila jemlje na znanje, od odseka za letno po-ročilo nasvetovane resolucije pa izroči de-želni odboru z naročilom, naj se v po-razumljeni z deželni šolskim svetom po-možni na nje ozira. Poročevalec Stegnar se pridruži temu predlogu, ki potem tudi obvelja.

Poslanec dr. Poklukar predlaga poob-lastiti predsedništvo, da sme na dnevni red stavljati tudi reči, ki v odsekih morda niso bile rešene pred tolikim časom, ka-kor veleva naš opravični red. Zbor pritrdi temu predlogu.

Poslanec Pfeifer pa predlaga, naj se denejo vsi ostali predmeti na dnevni red sobotne seje, ki naj toliko časa traja, da bodo vse točke rešene. (Splošna veselost in ugovori, da bi bilo to mogoče.)

Dr. Poklukar na to predlaga, naj se deželni zbor zaradi rešitve nekaterih za-ved po javni seji sestavi v tajni seji kot komité, čegar sklepi naj se v prihodnji javni seji deželni odboru predložé v po-trjenje. Ta predlog obvelja; prvomestnik ob 1. uri popoldne sklene javno sejo in se takoj prične tajna seja, ki je trajala do 2. ure popoldne.

Politični pregled.

Notranje dežele.

O velikonočnih počitnicah državnega zbora notranja politika počiva; teka miru ne dramijo niti dogovori mej vlado in go-spodom Grocholskim ob obdačenju špirta. Še le ko se državni zbor zopet snide, za-čele se bodo z nova zanimljive debate v zbornici in v posamičnih odsekih, posebno pa v odseku za špirtitni davek. Ogerski

državni zbor je uže začel svoje delovanje ter bode kmalu jel razpravljati o tem predmetu. Poljaki imajo prav malo upa-nja, da bodo prodrli s svojimi željami in zahtevami. Zanimljivo je, kako piše „Pester Lloyd“ ob obdačenju špirta v ne-kem članku. Omenjeni list napada Poljake, ker se upirajo vladni predlogi ob obda-čenju špirta. Poljaki bi morali vedeti, da bodeta oba parlamenta sprejela vladno predlogo, ker jo morata sprejeti. Ta pred-loga je kabinetno vprašanje za obe vladi. Ako bi avstrijski ali ogerski državni zbor predloge ne vzprijel, bode dotična vlada morala odstopiti, da naredi prostor drugej, ki bode znala dobiti večino za to pred-logu. Poljaki naj premislijo, ali jim bolj ugaja, da se vladna predloga vzprejme pod to vlado in s to državnozborsko ve-čino ali pod drugo vlado z drugo državno-zborsko večino. Ko bi bila predloga za-vržena v avstrijskem državnem zboru, od-stopi Taaffe in v novej vladi ne bode Poljaka Dunajevskega, pa tudi družega Poljaka ne na njegovem mestu. Novi fi-nančni minister bode mož, ki bode znal brez Poljakov dobiti večino za obdačenju špirta. „Pester Lloyd“ ne veruje, da bi nemški liberalci v tej stvari glasovali s Poljaki. Mnogi tudi žele, da novi sla-dorni zakon kmalu dobi veljavo. Ta zakon pa tako dolgo ne dobi veljave, da bode vzprijeta vladna predloga ob obdačenju špirta.

Slovenski deželni in državni poslanci zborovali so 5. t. m. v Ljubljani. Posve-tovali so se, kako jim je postopati v dr-žavnem zboru v vprašanju o dolenskej že-leznici. Tudi gledališko vprašanje je bilo na dnevnem redu.

Enketa, ki je pod predsedništvom bana Hédevryja razpravljala o reformi reda kazenskega postopka, je osnovo novega zakona uže pretresla in po večini sprejela. Enketa se ne vjema z določbami o prito-žbi ničnosti, zato bodo posvetovanja o tem delu trajala še nadalje in bode osnova predelana tako, kakor bode sklenola ve-čina članov te enquete v posebni seji.

Vnanje dežele.

Iz Srbije dohajajo nam čudne in nepovoljne vesti. Ljubezen mej radi-kalci in kraljem ni trajala dolgo. Okolo 60 članov skupščine kani prestopiti v opo-zicijo, kralj Milan je pa šel h Garašaninu v pohode ter se je posvetoval z njim dobri dve uri. To ne bode iznenadilo nikogar, ki pozna odnošaje v Srbiji in namene kralja Milana. Člani radikalne stranke šli so se te dni skupno poklonit kralju. V svojem govoru rekel je kralj, da se bode strogo držal pogodbe, sklenene z radikalci, ko so se odcepili od liberalcev ter prev-zeli vlado. Ta pogodba bode naj sedanjí skupščini program za njeno delovanje. Ako se bode tega držala, zagotovljena jej bode kraljeva naklonjenost. V prvi vrsti loti naj se finančnega vprašanja, katero mora rešiti. Na to preide kralj na notranje strankarske odnošaje in na vedenje radi-kalnih novin proti inozemstvu, katerim preporoča, naj ne dražijo in naj ne izzi-vajo. Z vso odločnostjo in strogostjo bode potlačil ono strujo, ki hoče izven skupščine vladati. Naposled izjavi kralj, da se naprednjaške stranki, če tudi jo radikalci pobijajo, ne more odrekati sposobnosti in volje služiti kralju in do-movini. — Ta govor je radikalec pobil. Isprevideli so, da kralj ne more vladati po volji svojega naroda, temveč po želji svo-jih mogočnih dunajskih in berlinskih ku-mov. Zgodilo se je, kar je vsak trezni srbski rodoljub uže lahko poprej vedel; prepri mej radikalci in liberalci ne bode urodil dobrega sadu; pokopal bode edno in drugo stranko ter spravil na krmilo zopet nepošteno in brezvestno naprednjake. V Srbiji ni še mogoče potegovati se za kaka strankarska načela; tam se bori še domoljubnost proti izdajstvu. Radikalci niso mislili na to, ko so delali na vse pretege, da so Ristića vrgli. Upajmo, da se bodo radikalci in ves srbski narod naučili iz kraljevega govora, da se mora zediniti vse pošteno in rodoljubno razum-ništvo srbsko, da brani narodne interese ter se krepko protivi kraljevi volji, ki je ves udan uplivi inozemstva, katero sovraži Srbe in vse Slovence. Radikalnemu mi-nisterstvu tudi dunajska „Presse“, ki pozna vse namene kralja Milana in vse želje njegovih dunajskih in berlinskih prijate-ljev, prorokuje le kratko življenje. Ta list piše: „Iz kraljevega govora sledi indirektno, da se je zadnje tedne nekaj zgodilo za kulisami stranke, kar je vzbudilo v kralji nezaupanje. Iz izrečnega naglaševanja pro-grama, kateri je podpisala radikalna stranka 30. decembra t. l. in kralju predložila, sklepamo, da je del te stranke pripravljen

opustiti ta program. Iz kraljevih besed, da hoče energično postopati proti strujam izven skupščine, sklepamo, da je v stranki elementov, ki so udani vnanjim, kralju neprijaznim uplivom.“

Nadalje pravi dunajski list, da se iz vsega govora lahko vidi, da je ministerska kriza neizogibna, ako se večina ne po-prime programa izza 30. decembra p. l. Tako se radikalec grozi list, kateri jim je bil uže od začetka sovražen, česar pa v svojej neiskusnosti niso razumeli. Došli so tako v položaj, v katerem so prisiljeni zakopati svoj program ter izvajati Garašaninovo politiko, ali pa častno odstopiti ter prepustiti narodu, da z novo volitvijo dokaže, ali odabira kraljevo politiko. Ako ednega ali družega teh dveh ne store, poslal je bode domov, kakor prej zvezno stranko (liberalno-radikalno).

V okolici Ruščuka na Bolgarskem spuntal se je narod, ker je Koburgova vlada hotela nasilno pobirati silne davke. Narod je naravnost izjavil, da se ne mara več pokoriti sofijskej vladi, odbil je orožne vladne organe, da so se morali umaknoti v mesto. Stoprav dosežli vojniki so udu-šili upor. Ujeli so nekoliko kmetov, vodje ustašev so pa pobegnoli na Rumunsko. Nemški listi zanikavajo to vest, ker bi radi prepričali svet, da vlada na Bolgar-skem najlepši mir in red, kakor tudi, da je knez Koburg Bolgarom Bog ve kako priljubljen. Njegova mati Klementina po-tuje po zapadni Evropi ter si prizadeva izposlovati bolgarsko posojilo. Njen brat, vojvoda Aumalski jej je pa naravnost odklonil svojo pomoč v tej stvari, kajti po njegovem mnenju se knez Ferdinand ne bode mogel več dolgo vzdržati na bolgar-skem prestolu ter se bode moral udati ruskim zahtevam ter ostaviti Bolgarsko.

Na veliki petek palo je francosko ministerstvo Tirardovo. Znano je, da se nobena vlada na Francoskem ne ohrani dolgo in Tirardovo ministerstvo je vladalo uže 4 mesece in 17 dni; zadnji čas je bil zatorej, da je zbornica vrže. Priliko za to dalo je vprašanje o reviziji državne ustave.

V francoskej zbornici nima nobena stranka večine, zato se ne more tudi no-bena vlada dolgo vzdržati. Monarhisti upo-rablajo to okolnost v svojo korist; ta stranka drži z najskrajnejšimi republikanci ter ne zamudi nobene prilike, osmešiti kadar koli more republiko, ter delati na tak način propagando za se. Mislili so vsi, da bode sedanja kriza dolgo trajala; a rešena je bila hitreje, nego bi se bili na-dejali. Predsednik republike Carnot po-veril je Floquetu sestavo novega kabineta. Novo ministerstvo je uže sestavljeno in sicer tako-le: Floquet za notranje za-deve, Goblet za vnanje, Freycinet za vojno, Krantz za mornarico, Ri-card za justico, Peytral za finance, Lockroy za nauko, Loubet za javna dela, Viette za poljedelstvo in Le-grand za trgovino. Republikanci so se nadejali, da bode Floquet zedinil vse re-publikanske stranke ter ustvoril trdno vlado, a čujejo se uže glasovi, da so se zedinili oportunisti in desničarji ter da se nadejo, da bodo v kratkem vrgli tudi to ministerstvo. Floquet je prečital uže v zbornici in v senatu ministersko izjavo, v kateri pravi, da se vlada pridruži onim, ki žele miru, zato pa bode skrbela, da bode vojska dobro izvežbana in oskrb-ljena, da bode dežela v takih notranjih in vnanjih položajih, da bode mogoče slo-vesno praznovati stoletnico velike revolu-cije 1789 leta. Za revizijo ustave treba miru in sedanji položaj še ni za to naj-ugodnejši.

Na Rumunskem se je ministerstvo Bratianovo moralo umaknoti volji naroda ukljub temu, da je uporabilo vso svojo silo, puške in bajonete, da zagluší krik razžaljenega naroda ter si ohrani vlado. Bratiano je moral odstopiti in kralj Karol jel se je pogajati v sestavi novega kabi-neta najprej s knezom Ghiko, potem s Carpom, in ko sta ta dva državnik odklo-nila to misijo, naročil je kralj Rossettiju, da sestavi ministerstvo. Rossetti se je udal kraljevi želji, sestavil je kabinet, kateri je opozicija vzprejela s početka simpa-tično. Sedaj pa, ko je prečital v senatu in zbornici ministersko izjavo, postala je opozicija hladnejša. Glasila te stranke pra-vijo, da treba čakati še nekaj časa, da sedaj še ne morejo soditi o novem mi-nisterstvu, nekatere novine pa naravnost pi-šejo, da se novo ministerstvo premalo na-slanja na opozicijo ter zahtevajo, da se takoj razpišejo nove volitve za zbornico. Večina zbornice zahteva, da se ima to zgoditi še le v jeseni.

Italijanska vlada bode svoje vo-jake kmalu poklicala v domovino. Abi-sinci se umičejo; isprevideli so, da bi se

nikakor ne mogli meriti z italijansko vo-jsko, a ukljub temu Negus ne mara skle-noti miru. Da se sovražnik umiče, ne da bi se spustil v boj, napolnilo je vse Itali-jane z veseljem in vse italijanske novine smatrajo to za najlepšo zmago.

Nemški cesar pomilostil je vse one, katere so pruska sodišča obsodila za-radi razžaljenja veličanstva, zaradi zločina in prestopka z ozirom na izvrševanje me-ščanskih prav, zaradi upora proti pravu shajanja in združevanja. Dotični dekret podpisalo je celo državno prusko mi-nisterstvo.

DOPISI.

Iz Berkinov. (Tihotapstvo.) Ti-hotapstvo s kavo, sladkorjem, oljem, petroljem itd. preseza uže vse meje, od kar se je Čičem pot v Postojnsčino ne-koliko zaprečila; tihotapstvo je našlo pri nas pravo svoje gnezdo.

Ti „slekoperji“ so tako predrzni v svojem poslu, da brez vsega strahu svoje blago razprodajejo po hišah. Navadno ho-dijo po dva ali trije skupaj, včasih tudi po več. Kadar prihajajo v vas, navadno odlagajo v enej prvih hiš svoja bremena, jemljejo od tega le nekoliko, — ter se razkade na vse strani po hišah; na mesto denarja jim je dobro tudi drugo na pr-maslo, jajca, fižol itd. a radi si tudi sami kaj poiščejo, ako jim slučajno pride kaj pred nos. Te dni so odnesli hišniku, kjer so imeli skrita „bremena“, nov dežnik in kos prašičevine, menda naj brže, da jim ne bode treba kupiti gnjati (šunkna) za vuzem. Pohajajo največ po skrajnejših vaseh, ker ti ljudje krajejo državi, malim obrtnikom in trgovcem; preporoča-mo jih zatorej prav gorko našim orožni-kom in finačnim stražnikom.

Te dni so našli hlapiči nekega posest-nika iz Košane v Grižeh blizu „firštove lože“ mrtvo žensko truplo. Doznalo se je, da se pogreša neka žena uže od 2. sve-čana tega leta v Erjavčeh. Košanaška županija je brž tja sporočila; njen mož je prišel in jo je takoj spoznal, več po obleki nego po drugem, ker mrtvo truplo je bilo objedeno od lisic. Žena je bila baje da zblaznela in 2. svečana t. l. pobegnola, da ni nihče vedel kam.

Domače vesti.

Čestitim članom političnega društva „Edinosti“ še enkrat javljamo, da je jutri v nedeljo 8. aprila ob 4. po poludne v prostorih delal-skega podpornega društva (via Molin piccolo št. 1) redni občni zbor, katerega naj se obilno udeležé, ker je čas jako ugodno izbran, ko se ne more nikdo izgovarjati, da ne utegne. Nadejemo se zatorej prav mnogo Tržačanov in oko-ličanov, ki dokažejo sè svojo navzočnostjo, da ne spe in da se vrlo zanimajo za naše politično življenje na Tržaškem.

Vabilo na veselico, katero napravi sežanska čitalnica na belo nedeljo dne 8. aprila 1888. v dvorani hotela „Tri krone“. Razpored. 1. H Volarič: „Za dom“, zbor. 2. Deklamacija. 3. „Na straži“, zbor z bariton solo. 4. Kocijančič: „Danes tukaj, jutri tam“, zbor. 5. „Zamujeni vlak“, ve-seloigra v petih dejanjih. 6. Ples. Svira čški kvintet. Ustopnina 60 nčv. za osebo. Začetek točno ob 7½ zvečer.

Goriško telovadno društvo „Sokol“ ima v dvorani Tom. Kranjca pri Catteriniji dne 8. aprila t. l. točno ob 6 uri popoldne svoj letni zbor s priču-jočim razporedom: 1. Pozdrav staroste in odborovo poročilo o družtvenem delovanju. 2. Sklep računa za l. 1887. 3. Proračun za leto 1888. 4. Volitev treh pregledoval-cev družtvenega računov. 5. Volitev družtvenega odbora: staroste in 6 odbornikov. 6. Volitev razsodnikov. 7. Eventualni pred-logi. — Po občnem zboru godba, petje in ples. — Ustopnina za ude „Sokola“ 10 kr., za neude 25 kr.

Za družbo sv. Cirila in Metoda se je nabralo v veselej družbi pri g. Ivanu Šabci ednajst gold.

Velik požar je prošli teden uničil tri vasi Vinico, Podklanjec in Golek. Pogo-relec je bilo zavarovanih pri banki „Sla-viji“ eden in trideset za 32.000 gold. O tej strašnej nesreči prinaša „Slovenec“ ta-le dopis z Vinice:

Veliko sredo, t. j. 28. marcija začelo je okoli 1/10. ure zjutraj goreti v malej hišici. Ker je bil veter, se je ogenj hitro razširil in v četrte ure bili so v ognji Vi-nica, Golek in Podklanjec. Na kako reši-tev ni bilo mogoče misliti, ker ljudje so

bili nepripravljeni. Farovž je od spredaj močno poškodovan, štiri najlepše sobe so uničene in sprednji hram, skedenj in hlevi. Pogorelo je v Vinici 28 hiš in to najlepših in najboljših z vsem vred. Na Goleku in Podkranjci je pogorelo 26 hiš. V Podkranjci je tudi pogorela cerkev sv. Jožefa. Nekaj ljudij se je hudo opeklo, a edna ženska je umrla zaradi opeklin.

Zgorelo je tudi več živalij, ves živež in krma. Nekateri so si rešili samo to, kar so na sobi imeli. Šola se je obvarovala, dasiravno jo je užge ogenj začel prijemat. Gasilci iz Črnomlja dospeli so na pogorišče, a užge kasno, ker so preoddaljeni. Škoda se je sodnijsko cenila na 171.000 gld. Večina je bila zavarovana, a za majhne svote. Běda je silna in hitra pomoč potrebna. Ako bi kdo za najubožnejše pogorelece kaj podaril, pošlje naj na uredništvo „Slovenca“ ali pa naravnost preč. gosp. župniku Juriju Königu na Vinico.

Presvetli cesar podaril je pogorelcem v Vinici, Podkranjcem in v Goleku 1000 gold.

Za pogorelece v Vinici in v sosednjih vaseh je dovolil deželni odbor 1200 gld. podpore iz deželnega zaklada. Razdelil bode to podporo župan po sporazumljivosti z g. župnikom in g. okrajnim glavarjem.

Simona Gregorčiča pesmi drugi zvezek izšel bode v kratkem v jako lepeji upravi. Tiska se užge tretja pola; tako nam pripoveda „Sl. N.“

O dr. Zarnika pogrebu poročja „Slov. Narod“, da je bil impozanten. Prebivalstvo mesta Ljubljanskega pokazalo je o tej priliki, koliko je pokojnik imel simpatij v vseh krogih, kako občinstvo visoko ceni in spoštuje odločno delovanje in kremiteljne značaje. A ne samo bela Ljubljana izkazala je v velikanskem številu pokojniku poslednjo čast, tudi iz okolice prišlo je mnogo odličnih gospodov k pogrebu, o katerem se pač sme trditi, da užge več let ednakega ni bilo. Sprevedu na čelu korakal je „Sokol“ s zastavo, za njim pod svojima zastavama Čitalnica šišenska in ljubljanska s pevskim zborom, ki je pred hišo in v sv. Krištofa cerkvi pel dva lepa zbora. Za temi družtvi nosili so „Sokoli“ in črkostaveci prekrasne vence, katerih je bilo vseh vkupe 32. Za krsto stopali so sorodniki, za njimi pa na tisoče občinstva, mej katerim so bili gg.: deželni predsednik baron Winkler, deželnega sodišča predsednik Kočevar, deželni odborniki Detela, Murnik, dr. Vošnjak, „Narodne Tiskarne“ upravna odbornika Fr. Hren in dr. Tavčar, mestni župan Grasselli, podžupan V. Petričič z mnogimi mest. odborniki, dež. in drž. poslanci: dr. Poklukar, Klun, dr. Samec, dr. Papež, Robič, trgovske zbornice predsednik J. Kušar, odvetniške zbornice predsednik dr. Suppantšisch, notarske zbornice predsednik dr. J. Zupanec, predsednik „Narodnemu domu“ dr. Mosché, mnogo kanonikov in zastopnikov duhovništva, odvjetniki, notarji, profesorji, uradniki, trgovci, meščani in izredno število družega občinstva. Spreved je bil tolik, da so prvi bili užge pri sv. Krištofu, poslednji pa še pri „Slonu“. Ker je pokopališče zaradi epidemije še vedno zaprto, dovoljen je bil ustop le omejenemu številu in še tem na ozki prostor mej cerkvijo in mežnarijo, na pokopališče samo pa so smeli le sorodniki. Po končanih molitvah v cerkvi in ko so pevci odpeli, imel je g. dr. Vošnjak nastopni govor:

Mili rojaki!

Neizprosna smrt je zopet vzela iz naše srede moža, kateri je sè svojega uma bistrim mečem in z ono sveto strastjo, brez katere ni napredka v nobenem narodu, Slovincem pripravljaj pot do boljše bodočnosti. Dr. Valentin Zarnik bil je sin revnih, a poštenih roditeljev, ki so se težko preživeli z delom svojih rok in sinu, ko se je odločil za studije, niso mogli dati druge podpore, nego njegov izredni talent in svoj lepi vzgled pridnosti, poštenosti in mirnega zadovoljstva. Užge v mladih letih je moral naš Valentin stopiti na lastne noge in skrbeti mu je bilo samemu za svojo prihodnost. Skušal je britkosti revnega dijaka, a niti tačas, niti pozneje ni nikdar obupal, temveč vztrajal je in z naporom svojega bogato obdarovanega duha vspjel se je do samostalnosti in do vseh častnih mest, s katerimi narod odlikuje svoje izvoljence. Njegov ideal pa, kateremu se je posvetil v prvi mladosti in zvest mu ostal do hladnega groba, njegov ideal je bil napredek in slava Slovenstva. Narodna ideja je naučevala učenca na gimnaziji in slušatelja na vseučiliščih. Narodna ideja ga je vezala po enakem stremljenju, z mladeniči, ki so pozneje častno delovali v našem slovstvu. Erjavce, Bril, S. Jenko, Mandeljc, Tušek so mu bili sošolci in sodrujci pri prvih slovstvenih

poskusih. Vsi so preminoli v krepkej možkej dobi in zdaj se je poslednji član te duhovite družbe združil v smrti sè svojimi tovariši.

Narodna ideja, ki se je zanetila v mladeniči, ni ugasnola v moži. Plamtela je živo naprej in sè svojim žarom ogrevala in unemala ves narod. Svoje delavnosti Zarnik ni mejil na Kranjsko. Ni ga bilo tabora na Štajerskem in Koroškem, kjer ne bi dr. Valentin Zarnik sè svojimi krepkimi in drastičnimi govori prostega ljudstva vzbujal iz letargije, užigal mu ljubezni do materinega jezika ter ga nadržal s ponosom na lastni rod.

Kakor njegov prijatelj Jurčič, tako tudi Valentin Zarnik ni poznal nobenih obziriv v boji za narodnost. Ne glede niti na desno niti na levo, ne zmeče se, komu li ugaja njegovo postopanje ali ne, hodil je po potu, kateri si je izbral naprej in naprej, imejoč pred očmi le koristi Slovenstva in Slovanstva. Hliniti se ni znal nikdar. Uklanjal se ni nikomur, kakor svojemu narodu. Njegova beseda je bila vselej jasna in odločna, njegov značaj čist in neomadeževan, njegova volja jeklena, njegovo geslo: Ne udajmo se! Le pre-rano se je ločil od nas. V možkej dobi, ko bi lahko bil narodu še donajal največjih dobrot, ostavil nas je sredi dela in boja.

Zapustil si nas, mili prijatelj, a nepozaben ostaneš svojej žalujočej rodbini, kateri si bil skrben in vesten oče, nepozaben svojim prijateljem, ki so se zanašali na Tebe, kakor na trdno skalo, nepozaben Slovincem, katerim si bil iskren in neomahljiv zastopnik, nepozaben vsemu Slovanstvu, v katerem si vselej videl edini in gotovi spas svojemu zatiranemu narodu.

In zdaj, počivaj mirno v tihem grobu! Počivaj zraven naših prvoboriteljev, zraven Bleiweisa, Jurčiča, Božidara Raiča, zraven slavnih naših književnikov Vodnika, Čopa, Tuška, Levstika.

Mi pa, ki stojimo potrti tik Tvoje rakve, ne moremo lepše in dostojneje slaviti Tvojega spomina, nego sè slovesno obljubo, da bodemo vselej, kakor Ti, vztrajni, odločni in neizprosni, kadar gre za pravice naroda.

Slava, večna slava Tvojemu spominu! Govor napravil je velik utis na poslušalce; marsikatero oko je bilo rosno in v trpkosti zavesti ostavili smo pokopališče, da smo zopet iz svoje srede izgubili ednega izmed najboljših.

Iz Ricmanj se nam piše 5. aprila: Tretjo nedeljo po velikej noči dne 22. aprila v dan patrocinja sv. Jožefa se obhaja stoletnica v Ricmanjih od časa, odkar se je duhovnja ustanovila, in ob enem se obhaja 139 letnica, odkar se je slovesno z obhodom ali procesijo odprla božja pot k sv. Jožefu 1749. leta. Oni dan se hočemo spominati pokojnega č. g. Ivana Gabranja, prvega dušnega pastirja v Ricmanjih, ki je marljivo in vztrajno deloval za dušno in telesno blagostanje. Pastiroval je od leta 1788 do 1827 to je celih 39 let pri sv. Jožefu; zapustil je vse svoje imetje romarske cerkvi sv. Jožefa. Vsi častilci sv. Jožefa, ki niso romali k sv. Jožefu 19. marca zaradi neugodnega vremena, lahko se o tej priliki udeležijo duhovnih, a tudi telesnih dobrot.

Imenovanje. Namestništveni koncipist v Trstu, Rikard Malnig je imenovan za okrajnega komisarja in vežbenik baron Dragotin Pitner za namestništvenega koncipista.

Imenovanje. G. Fr. Dollenz, sodar, bivši oče siromakov za VII. okraj, imenovan je od ravnateljstva javnega dobrodelnega društva v Trstu za zastopnika istega društva za VII. okraj (sv. Ana).

Učencev na avstrijskih realkah je 18.591 in sicer 11.596 na državnih in 6995 na zasebnih zavodih. Na Primorskem je na državnej realki 485, in na zasebnih zavodih 610 učencev.

Statistika umrlih. Od 25. do 31. marca je umrlo v Trstu 110 oseb in sicer 56 možkih in 54 ženskih. Po starosti jih je bilo 30 do 1., 28. do 5., 6 do 40., 11 do 60., 16 do 80. leta, 7 čez 80 let in 1 neznane starosti. Lani je umrlo v istej dobi 35 oseb manj.

Za ceste namenjeno je letos na Kranjskem 120.000 gld. iz državnih blagajnic za redne potrebščine, za ceste po Koroškem pa 175.000 gld. Za izredne potrebščine pri državnih ali velikih cestah na Kranjskem je pa določenih 20.000 gold., ki se bodo porabili za preložitev ceste čez Gorjance v znesku 9000 gld. in za preložitev ceste med Novim mestom in St. Jarnejem v znesku 6300 gld.

Ujet ubežnik. 22letnega Antona Miloviča iz Novega grada, ki je pobegnil iz za-

pora v Koprno, našli so v Trstu ter ga spravili pod ključ.

Pri vojaškem naboru v Krškem prišel je na vrsto tudi novinec, ki je imel po osem prstov na rokah. po šest pa na nogah.

Samoubojstvo. V četrtek 5. t. m. se je ustrelil 22letni težak Edvard Locatello v stranišči v ulici Torrente. Nesrečnej je obležal takoj mrtev. Doznalo se je, da ga je žalostno gmotno stanje tiralo v smrt, kajti Locatello je bil užge dalj časa brez služka.

Poskušeno samoubojstvo. V sredo 4. t. m. je skočila 20letna Rozina Likovski blizu Barkovlj v morje. Slučajno jo je opazil seljak Josip Sedmak, skočil za njo ter jo spravil na kopno. Povod zdvojnemu koraku je baje da nesrečna ljubezen.

Od kapi je bil udarjen v nedeljo 1. t. m. v ulici Stadion nepoznan težak. Siromak se je zgrudil na tla ter obležal nesvesten. Desna stran mu je podpolno otrpnila. Odveli so ga v bolnico.

Nagla smrt. Na velikonočno nedeljo zjutraj so našli domačini v hlevu hiše št. 34 ulice Torrente starega moža, izvestno delalca, mrtvega. Starček je v hlevu prenočil in v spanji ga je zadela smrt. Star je okolo 70 let. Zdravniki so izjavili, da je umrl vsled slabosti.

Policijsko. Neznani tatovi so bili ukradli za praznike Diodatu Biliferju v ulici Massimiliana št. 8 14 kokošij.

RAZNE VESTI.

Velikansk požar je 29. pr. meseca v Veliki Kikindi na Ogerskem (mej Temišvarom in Segedinom) upepelil v eni uri 189 stanovašič, 2 malina in 300 stranskih poslopij. Zaradi velicega viharja ni bilo mogoče gasiti. Zgorela je tudi neka stara ženica s petimi otroki. Petnajststo ljudij je brez strehe, revščina neopisna.

Močan potres čutili so dne 30. marca ob 10. uri 18 minut dopoldne v Džakovu. Trajal je šest sekund ter se zibal od severa proti jugu. Ob enem čulo se je podzemeljsko gromenje.

Velikansko povodenj napravila je Sava v svojem doljenjem teku ob slavosko-bosniški meji. Več nego 60.000 oral zemlje je poplavljen, mnogo vasí v grozni nevarnosti. Pri Kobasu kaže pegel 9 metrov vode; toliko je ni bilo od leta 1878. nikdar.

Iz ječe v Serajevem bila bi malone pobegnola dna nevarna hudodelnika. Bila sta zaradi ubojstva obsojena na smrt roparja Ahmed Sokolović Kustura in Anto Telo. „Bosn. Post“ piše, da sta prevrtila zidovje ječe, ali slučajno je prišel isti dan preiskavat zapore ravnatelj Anger ter našel užge izgotovljeno luknjo pod posteljo. Da bi se bilo vršilo preiskovanje eden ali dva dni kasneje, izvestno bi bila ušla oba.

O življenji nemškega cesarja se piše iz Berolina: Cesar pije vsako jutro okolu 7½ ure čašo čokolade, katero mu je preporečil profesor Leyden. O 9½ zajutrukuje in sicer običajno pečeno ribo ali perotnino, večkrat tudi kavjar, ki mu gre posebno v slast. Ob 1. uri ima obed. Cesar pije samo juho, jé ribe in meso ter slastice. Ob 8. uri večerja samo meso ali perotnino. Vina pije jako malo, večkrat na dan pa kozarec mleka, mešanega z whiskeyem, ker mu ta pijača posebno prija.

Književnost.

Pesmi, zložil Jos. Cimperman. V Ljubljani, založila knjigotržnica J. Giontinjeva, tiskala Kleinmayer v Bamberg 1888. Stranij 190. Cena nevezanej knjigi je gld. 1.20, krasno vezanej sè zlatim obrezkom 2 gld; po pošti 10 novč. več.

Zadnji čas se redkokedaj prikaže dobra lepa pesen, kakeršnih smo vajeni in s katerimi smo razvajeni s poprejšnjih let; naši pravi pesniki so ne vemo iz katerega uzroka nekam umolknoli; le tu in tam zažrgoli časi kakšen slavček. Zato se pa žal čepire po leposlovnem polji našem zopet pevci „za silo“, ki na vse pretege stikajo in maše in trpinčijo ubogi jezik slovenski, skladnjo in oblike, da je joj! Užge denes čutimo britko izgubo Levstikovo, ki je prepogosto koristil sè svojimi strogimi ocenami, da so se ga polovičarji bali in se niso upali na beli dan, v javnost. Tako bi moralo biti tudi v bodoče. Z nekakšnim tajnim strahom se mora človek lotiti književnega delovanja in mirno čakati pravične sodbe o svojih duševnih proizvodih, pesnih, romanih, novelah itd. Da si imamo tudi take, ki se niti ostre obsodbe ne ustraše, temveč še

dalje z glavo v zid butajo, vendar se večina daje prepričati in veruje stvarnej kritiki in ako vidi, da njega dela niso bila posebno prijazno vzprijeta, — utihne, ker čuti, da ni vsak rojen literat.

Eden izmed naših boljših pesnikov, ki se zdaj poredkoma oglašajo, je tudi nam užge dobro poznani Josip Cimperman, kateri nam prepeva užge toliko let v lepem pravilnem jeziku z vzvišenimi mislimi in dovršenimi uglajenimi oblikami. Tega pesnika pozna naša književnost od 1869. leta, ko je prvič dal na svetlo svoje pesmi; a o teh nečemo govoriti, ker sam Cimperman trdi, da je to bil samo mladeniški poskus, s katerim se denes nikakor ne vjema več. Prvo izdanje nam pa služi v to, da je prisposodljamo sè sedaj izišlo knjigo in se lahko osvedočimo ob ogromnem napredku pesnikovem v teh letih; vidi se, da se je Cimperman potem učil, mnogo in temeljito učil jeziku, pesništvu, človeškemu spoznanju, ozbiljnemu možkem mišljenju itd.

Cimperman je pesnik v pravem zmislu; to nekam sam čuti ko poje:

Ljubezen je do resnice svote
Zvabila mēne v slovenske poete,
Ne hrepenenje po nični slavi,
Ki drevi umrē, porojena davi.
Besede moje, ki sem jih sejal,
Da v srečih blagih pognale bi kál,
Da v ljudstvu se našem prosveta širi
In minejo zlo budēči prepri:
Ta želja mene zvesto povsodi
Po trnjevi pesniški stezi vodi.
Če že sem dosegel kaj, ne vēm,
Če nič, obupati vendar ne smēm,
A genij ti prijazni moj,
Dobrotno vselej mi v pomoč stoj,
Kadār sikajoč krog mene se zvija
Podlōsti sovražna zmija!

Trud mnogih let je zbral pesnik ter poklonil ga nam baš za vzamne ali velikonočne praznike;

Nanizani so v knjigo listi,
Po listih pesmi raznih let:
Bodeče trnje, mehke cvet.
A raslo vse je v duši isti!

S posebno slastjo se čitajo kratke, a v arce segajoče pesnice „pod kostanjem“. O njega „sonetih“ ni nam treba tu mnogo govoriti; znano je, da za Preširnom in Stritarjem je umel malokdo tako umeteljno viti naš jezik v sonete kakor Cimperman. V „iverih“ je mnogo poštenih pušic in še več zlatih resnic in naukov. Po vseh pesnih se vleče neka tajna, pod listjem lepo skrita nit otožnosti. Kdor pozna natančneje pesnikovo življenje, ne bode se čudil; vendar je znal Cimperman povsod lepo zakriti svojo lastno nesrečo in nam kaže čisto smehljajoče lice namesto grenkih solz.

Lepa že vrsta je let minila od mojega rojstva,
Malo veselih sem dnij, tožnih učakal nebrōj.

Kar se spominati vem, nesreča me vedno je tepla,
Toda ponosni moj duh čvrst je ostal in krepāk.

Kar sem prečutil, užil, prepevam iz srēno globine;

Ali sem vreden sobrat v družčini dē-lavnih mōž?

Pesnika zove me svēt in bleđa zavist mo sovraži,

Toda ko spasi me smrt, plitev dobim nekrolog.

Da slavohlepje srēc mi vžigalo je hrepenēče.

Davno stopinje bi že svojih ustavlil bil nōg;

Vender, ker čustvo gojim ljubezni do vsega človeštva,

Svojo žrtvujem krepōst njemu do zadnjega dnē.

A čemu naj govorimo še dalje o teh prelepah „Pesnih“? Občinstvo slovensko! pridno sezaj po njih; osvedočilo se bodeš, da smo vse premalo povedali o teh dovršenih pesnih. Želimo, da bi se prav kmalu razprodale, ker so vredne vsega preporečila tudi gledé vnanje oblike, čistega lepega tiska in krasnega papirja, kar smo užge zadnjič hvalili.

Listnica.

Bl. g. Jos. P. v B. Ne vemo, zahtevate iz gole nevednosti ali iz kakšnega družega uzroka, naj natisnemo nam užge davno znane pesmi n. pr. Kaj maram, da nimam zlata ne srebra Luna sijaj; Ti si djala. Minka zala. da ne maraš za me več; Če gori pogledam na strme gorē; Kaj doživel sem na svetu; Na zemlji slovenski, v domači dēželi itd. Škoda za Vaš obilni trud v prepisavanju! Priložene narodne pripovedke upotrebimo morebiti o priliki, ako bodo vredne. Pošiljajte nam rajše ka domačih vestij in dopisov iz svojega kraja; na tak način bodele bolj koristili stvari in sabi.

Tržno poročilo.

(Cene se razume kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar).

	Cena od for. do for.		
Kava Mocca	100 K. 124.— 126.—	Rio biser jako fina	103.— 105.—
Java	106.— 108.—	Santos fina	86.— 88.—
Guatemala	96.— 98.—	Portorico	110.— 112.—
San Jago de Cuba	128.— 130.—	Ceylon plant. fina	122.— 124.—
Java Malang. zelena	90.— 92.—	Campinas	94.— 96.—
Rio oprana	100.— 104.—	lina	87.— 88.—
srednja	80.— 82.—	Cassia-lignea v zabojih	30.— 31.—
Macisov cvet	430.— 450.—	Ingber Bengal	21.— 23.—
Poper Singapore	96.— 98.—	Penang	73.— 74.—
Batavia	87.— 88.—	Piment Jamaika	30.— 31.—
Petrolej ruski v sodih	100 K. 7.50 —	Petrolej amer.	8.75 —
Olje bombažno amer.	38.— —	Lece jedilno j. f. gar.	41.— 42.—
dalmat. s certifikat.	44.— 45.—	namizno M.S.A. j. f. gar.	59.— 61.—
Aix Vierge	69.— 71.—	fino	66.— 68.—
Bočiči pulješki	5.50 5.75	dalmat. s cert.	7.— 7.25
Smokve pulješke v sodih	12.— 12.50	Limoni Mesina	zaboj 3.50 4.50
Pomeranče sicilijanske	4.50 5.50	Mandlji Bari La	100 K. 72.— 73.—
Mandlji Bari La	72.— 73.—	dalm. La. s cert.	75.— 76.—
Pignoli	74.— 76.—	Riz italij. najljepši	19.50 20.50
Riz italij. srednji	17.50 18.50	Rangoon extra	14.25 —
Sultanine dobre vrsti	33.— 35.—	II a	11.50 —
Suho grozdje (opaša)	26.— 27.—	Slaniki Yarmouth La	sod — —
Cibebe	16.— 17.—	Polencovke srednje velikosti	35.— 36.—
Sladkor centrifug. v vrečah	33.— 33.25	velike	32.— 33.—
Fizol Coks	14.— 14.25	Mandoloni	12.— 12.25
Mandoloni	12.— 12.25	svetlorudeči	12.25 12.50
svetlorudeči	12.25 12.50	temnorudeči	11.50 11.75
bohinjski	13.50 13.85	kanarček	10.— 10.25
beli, veliki	— —	beli, dolgi	11.— 11.25
zeleni, dolgi	10.50 11.75	okrogli	9.75 10.—
mešani, štajerski	60.— 60.—	Maslo	3.21 3.75
Seno konjsko	3.93 4.64	volovsko	2.94 3.57
Slama	— 28 — 34	Les, trami kub. č.	2.70 2.80
Oglje	— —		

Dunajska bors

dne 4. aprila.

Enotni drž. dolg v bankovcih	— —	glđ. 78 05
„ v srebru	— —	80 00
Zlata renta	— —	110 45
5% avstrijska renta	— —	92 70
Delnice narodne banke	— —	862.—
Kreditne delnice	— —	270 00
London 10 lir sterlin	— —	126 65
Francoski napoleondori	— —	10 03
C. kr. cekini	— —	5 97
Nemške marke	— —	62 25

Poslano.

Prvo vojaško veteransko društvo
za Trst in okolico
pod pokroviteljstvom Nj. Velič. cesarja
FRANA JOSIPA.

V nedeljo dne 29. aprila 1888. ob 9. uri predpoludne bo deveti redni občni zbor v prostorih, katere nam je preprijazno prepustilo tržaško društvo „Austria“, Corso št. 45.

Pred zborovanjem ob 8. uri bo v cerkvi sv. Antona novega sveta maša za zamrle ude minolega društvenega leta, h kateri so povabljeni gospodje člani društveniki, prijatelji veterancev in vsi veterani.

Dnevni red:

1. Letno poročilo društvenega predsednika.
  2. Računsko poročilo društvenega blagajnika.
  3. Poročilo pregledovalnega odseka.
  4. Nadomestilna volitev za društveno predstojništvo in pregledovalni odsek.
  5. Nasveti predstojništva, pregledovalnega odseka in udov.
- Predlogi društvenikov morajo se pisмено predložiti vodstvu vsaj 8 dni pred občnim zborom.

Za društveno vodstvo

predsednik:
Viljem vitez von Räcko,
c. kr. stotnik.

„Slovanski Svet,“

polumesečnik, obsežajoč po 16 velikih stranih, razpravlja kulturna in politična vprašanja slovska, opisuje važne dogodke iz vseh slovskih krajev, naznanja važnejša slovska književna dela in prave slovske časopise ter objavlja tudi boljša leposlovna dela slovskih pisateljev v slovenskem prevodu. Sotrudniki so listu odlični Slovani iz raznih delov slovske zemlje. Cena je nenavadno nizka.

Naročnina znaša:

za celo leto . . . . . 3 glđ. — kr.
za pol leta . . . . . 1 glđ. 50 kr.
za četrt leta . . . . . — 75 kr.
Za ljubljanske naročnike in dijake pa celoletno 2 glđ. 80 kr., pololetno 1 glđ. 40 kr. in četrletno 70 kr.
Naročnina se pošilja po nakaznicah upravnistvu „Narodne tiskarne“ v Ljubljani.

Isto upravnistvo utegne postreči še z vsemi številkami, ki so doslej izšle.

Uredništvo in upravnistvo
Slovskega Sveta.

Marijacejske
želodečne kapljice.

izvrstno delujoče zdravilo pri vseh boleznih na želodec. Neprecenljivo dobrôte je posebno vpliv njihov pri notčnosti, slabosti želodeca, ako z grla smrdi, napevanju, kislem pehanju, keliki, želodečnem kataru, gorečice (rzavci) pri preobilnej produkciji slin, rumenici bluvanju in gnjusu glavobolu, ako boli iz želodeca) krč v želodecu, zabasanji, preobilnosti jedi in pijač v želodecu, proti glistam, boleznim na vranici in jetrih in tudi proti zlati žili ali himorojdam. Cena steklenici je z nakazom vred samo 35 nov. Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varhu“ 53-53

Dr. Brady Krenster,
Morava

V Trstu jih pa dobite pri lekarničarju I. Seravallu blizu staroga sv. Antona

Tovarno skladišče blaga iz ovčje volne.

A. SAMEK & Co.

Brno (Brünn), Bahring 16., (poleg vrta „Grand Hôtel“.)

Ugodne naročbe najnovejšega in najboljšega modernega blaga za gospe, gospode in deco. toliko za zasebnike, kolikor za krojače.

Uzorki na zahtevanje.

Najnovejšo

letno blago
iz prave ovčje volne

pošilja proti povzetju po jako nizkih stalnih cenah poznana realna in solidna tvrdka

J. W. SIEGEL

BRNO Brünn.

Gospodje krojači, kateri še nimajo svojih vzorkov, ter želé razširiti krog svojih naročiteljev v porabo jako solidnega blaga, naj se obrnejo z dopisnico zaupno name.

Dobé mojo najnovejšo zbirko vzorkov brezplačno in franko.

Proti hemoroidam!

Kdor hoče čuvati svoje zdravje naj rabi,

MENIŠKÉ KROGLJICE
(Pilole dei Frati.)

kri čisteče ni proti hemoroidam

koje izdeluje P. Fonda.

farmacista v Piranu.

Prepotrebne za vsakega, kateri trpi na hemoroidah, zabasanju, breztečnosti, glavobolju, ter sploh veliko sedi, čne čistijo kri in dober vspeh potrjujejo zasebna in zdravniška pričevala, koja so priložena z podukom za porabo vsakej škatlici v slovskem, nemškem in italijanskem jeziku.

Prodajajo se po 20 nvd škatljica v vsih lekarnah Trsta, Reke, kakor tudi Istre, Dalmacije, Goriškega in Trenta. 47-54

Ustanovljeno 1747.

C. kr. dvorni zvonar

Albert Samassa

fabrikant strojev i gasilnega orodja v Ljubljani.

Ubrani zvonovi z upravo.

Vse vrste gasilnice, izvrstne sestave za občine, za gasilna društva v mestih in na kmetih. Hidrofori, vojovi za vodo, izvrstne škropilnice, kakor drugo orodje in pripomočki zoper požare. 12-1

Cerkvene svečnice in druge priprave iz bronza. — Sesalke in orodje za vodovode.

Sesalke za vodnjake, za vinske i pivne sode in kadi, za drozganje, gnojnice, podzemeljske namene, ročna in strojna dela. Dalje: kovinsko blago, cevi iz litega i kovanege železa s pritekline, mehovi iz konopnine in gumija itd. po najnižjih cenah. Občine in gasilna društva plačujejo lahko na obroke.

20 svetinj.

PRI JULIJU GRIMMU

dežnikar, Barriera Vecchia 18

je zelo bogata zaloga dežnikov za gospe in gospode za jako nizke cene. — Dežniki iz bombaža od 80 novč. naprej. Dežniki iz volne in satina od f. 1.40. naprej. Dežniki židani od f. 2.50. naprej.

Sprejemajo se vsakovrstni popravki za jako nizke cene. 41-104

Gospodu G. Piccoliju, lekarju »pri Angelu«
v Ljubljani.

Moj sin je trpel skozi dve leti vsled gastralgije, slabega prebavanja in želodečnega krča, da ga je ta bolezen vsaga shušala in skoro uničila. Pri njem poskušal s m vsa sredstva, ki nam jih naša veda zadaje in tudi nisem pozabil najrazličnejših rudniških vod. Toda najboljšek bil je le za malo trenutkov. Sledjoč si domislil, poslužiti se Vaše zelo pohvaljene esence za želodec, in vspeh je bil tako nagel in sijalen, da je moj sin porabil samo 6 steklenic popolnoma ozdravil.

Pri takem vspehu morem Vašo esenco le najgorkoje priporočati vsem trpečim vsled slabe prebave, zlate žile itd., ter Vas tudi pooblastim, da to sričevate moje hvaležnosti kot v resnici zaslužno pohvalo tudi razglasite.

V Trstu, 1887.

Dr. Leon Levi.

Tiskarna Dolenc v Trstu

izdeluje vsakovrstna tipografska dela, kakor: priporočne karte, račune, okrožnice, vizitnice, poročilne objave, vabila, programe, izkaze, oglase, pravila, ustopenice, zaključne račune (bilance), ročiščenice, cenike, polnomoči, jestvenike, carinska pisma, naznanila, izpovedne listke, osmrtnice, razne skrižaljke, etikete, knjige, brošure in časnike v slovenskem, hrvatskem, nemškem, italijanskem, francozkem, angleškem in v drugih jezikih. Vsako naročilo izvrši točno in ukusno.

Bremen
in
9 Tagen
mit
Schnelldampfern
nach
Amerika.
Expedition nach
Australien
Nächste Ausstunft:

bei F. Missler, General-Schiffs-Expedit, Bremen, Bahnhof-Strasse N. 10.

Ozdravljenje plučnih bolezn

Tuberkuloze, (sušice, jetiko), nahuhe, zaprte sipe), kroničnega bronhialnega katara itd po pilnovi

EXHALACIJI

(po rektalne injeckiji).

Najneverjetnej, skoraj n-do-egljivi ideal zdravnikov je z ovim postopanjem popolnoma dosežen! Ob osupljivih, nepogrešljivih govore najjasnejše sledeča pisma slavnih profesorjev, koja navedemo v kratkem, toda kolikor mogoče z lastnimi besedami, in koja so bila tudi potrjena po zdravniških listih tu- in inozemstva:

Prof. Dr. Bereoon. Po tridnevnej plinovej exhalaciji po rektalne injeckiji, izdatno pojevanje kašlja in izvrtka, potem popolno prenehanje, — mrzlica, pot in hrjavostje posve izginola. — Truplo se redi vsaki toden za 1/2 — 1 K. Ravno tako brzo ozdravljenje tudi pri starej, cold pri miliarne tuberkulozi. — Bolnik se ozdravi ter more tudi najtežju posel zo pet opravljati. —

Prof. Dr. Cornil in prof. Vernenil. Pri nahuhi se more pol ure po plinovej exhalaciji lagije sopsti. — Ako se exhalacija pravilno rabi, se nahuha ne povrne več.

Prof. Dr. Dujardin Beaumetz: Kronični bronhialni katarh je bil popolno ozdravljen.

Prof. Fräntzel in dr. Statz: Mrzlica, potkaš lj se izgubo; nastane velka lakota. — Bolnik se zredi do 5 klg.

Dr. M. Laughlin, je vporabil plinovo exhalacijo pri 30. bolnikih, koji so bili uže v najzadnjem stanju tuberkuloze in vsi so popolnoma ozdravili

Vsaki dan pa se množ zravniška poročila o srčnim ozdravljenju, ter je razun navadenih pričeval še mnogo drugih od slavnih profesorjev. — Imamo mnogo pričeval ozdravilnih. C. kr. izkaj. priv. stroj za plinovo exhalacijo (Rectal-Injector) se do oiva z vsemi pripravami za pripravljenje plina in z popisom za vporabo za zdravnike, ter ga more rabiti tudi vsak bolnik sam ter stane glđ 8 — z merilnim strojem za plin 10 gl. — proti gotovem novcu ali provzetju. Dobi se pri 1-50

Dr. KARLU ALTMANN, Wien VII., Mariahilferstasse N. 80/A